

Immigració de la Conca de Barberà i les Munta- nyes de Prades a l'Hospi- talet de Llobregat i la prevalença de Pira (1910)

Josep M. Grau Pujol

• **Immigració de la Conca de Barberà i les**
 • **Muntanyes de Prades a l'Hospitalet de Llobregat**
 • **i la prevalença de Pira (1910)**

• **Josep M. Grau i Pujol**

• *jmgraup63@gmail.com*

• **Resum:** estudi del moviment migratori de la Conca de Barberà
 • i les Muntanyes vers l'Hospitalet de Llobregat, en l'esclat
 • de la crisi agrària provocada per la fil·loxera. En el primer
 • territori destaca el poble de Pira, amb la meitat del contingent,
 • per la qual cosa se'n fa un seguiment especial a través de
 • la documentació municipal i parroquial. La major part dels
 • que marxen s'integren en el sector primari, sobretot com a
 • jornalers. Dins de les Muntanyes de Prades cal esmentar als
 • originaris de la Riba i Rojals.

• **Paraules clau:** migracions, Conca de Barberà, Muntanyes de
 • Prades, l'Hospitalet de Llobregat, segles XIX-XX

Introducció

La Conca de Barberà estricta, el 1910 compta amb 19.404 habitants, en relació al cens de 1887 perd un 14,96% de població, però si comparem les dades amb les estadístiques de 1920, la minva és major (18,95%).¹

Entre 1887-1900 en 25 municipis penedesencs a causa de la manca de treball en el camp, s'expulsaren a 7.500 persones, amb una taxa migratòria negativa de 180 per mil. Un dels impactes més forts en la demografia fou la caiguda de la natalitat.²

El nostre estudi vol centrar-se en els conques i pradencs que decidiren emigrar a l'Hospitalet de Llobregat, en moltes ocasions aquesta no seria la seva primera opció, abans ja havien passat per Barcelona o a la inversa, després poden instal·lar-se a la ciutat comtal, sempre a la recerca de treball. Segons l'INE, el 1900 l'Hospitalet tenia 4.948 hab. més endavant. el 1910 6.905 hab. i el 1920 els duplica a 12.360. La major part de la població activa en origen era agrícola, el 1876 les hectàrees conreades al partit judicial de Montblanc són 24.236 i el 1884 han pujat a 30.833, de les quals la vinya representa la meitat el primer any (50,71%) i el

segon, un 47,61%.³

Aquests elevats percentatges dedicats als ceps ens fan veure l'impacte dels flafgells de l'oïdium, el mildiu i la fil·loxera. Altres factors que alteraven l'economia rural eren la climatologia, els preus de la comercialització i la pressió fiscal. La premsa informa sovint de les sequeres i les seves conseqüències, com per exemple el 1878 a Ponent, «Escriben de Lérida que después de ocho o nueve meses, ha llovido, pero con tanta escasez, que no ha servido de nada. En el secano queda completamente perdida la cosecha, contribuyendo esto a la emigración de muchas familias que se anticipan al mal tiempo, que preveen y principian en notar la falta de jornales en sus respectivas poblaciones. (*La Opinión*, Tarragona, 25 de maig de 1878); a l'Anoia, «Según noticias de Calaf, los trabajos de la siega han terminado, siendo casi nula la cosecha de trigo, se teme que la de vino y tardanías den un resultado análogo. A esto hay que añadir la completa paralización de una fábrica que daba trabajo a un gran número de personas, la venta que los pastores hacían de sus ganados por carecer de agua para los usos más necesarios, y

Font i abeurador de Pira

por los penosos pagos que pesan sobre la agricultura. Tal es la triste situación y negro porvenir que se presenta en dicha comarca» (*DT*, 12 de juliol de 1878) i també a l'Alt Camp, «Valls, 22 julio, 1878. La propiedad rústica cada día más deprimida. El oidium domina en las viñas, cuyos racimos consume el gusano, los avellanos pierden las hojas y el fruto a causa de la sequía, y por la misma caen las aceitunas. A esos males hay que añadir la ninguna seguridad que se tiene en los campos, pues en ellos dominan los pastores y los rateros» (*DT*, 23 de juliol de 1878). Més endavant es noticien els efectes de les pedregades, «El lunes 12 del corriente, a la una de la tarde, desencadenó sobre esta villa [Valls] recia tempestad. Empezó en un serio pedrisco, que fué luego acompañado de abundante lluvia. Durante la tempestad se recogieron por algunos vecinos, piedras de 4 y hasta de 8 onzas de peso, si bien que el tamaño regular era el de huevos de perdiz. Afortunadamente y debido sin duda a la corta duración del fenómeno, es poco el daño que han recibido las viñas de este término. En cambio, hemos oído a diferentes personas procedentes de Pira, Sarreal y Barbará [de la Conca], que nos han manifestado que en aquellos términos son muchos los perjuicios causados por la referida tempestad, pues descargó allí con tanta fúria, que ha dejado la cosecha de la uva y de la aceituna completamente perdida. Sentimos el percance sufrido por aquellos laboriosos agricultores (*El Eco de Valls*, 15 de setembre de 1887). A les Garrigues s'esmenta el perill de les gelades per les oliveres: «Juneda, 30 de junio 1880, Se ha terminado la recolección de cereales, y la cosecha, a pesar de los rigurosos frios del invierno, es más que regular. Las constantes lluvias que durante la primavera favorecieron a los campos, cambiaron completamente el aspecto de los sembrados. Si no descarga ningún pedrisco sobre nuestras vides se presenta una abundante cosecha de vino, que tan buenos resultados viene dando en este país, llegándose a pagar a 11 reales cántaros de 12 porrones, acostumbándose muchos labradores a plantar su campo de viñedos, porque han visto que da mejores resultados que los cereales. Todos los labradores profetizaban que por algunos años no hubiéramos visto abrir las puertas de los molinos aceiteros, a causa de los grandísimos fríos de invierno que helaron los árboles y que algunos los cortaron, pero hoy deben arrepentirse de haberlo verificado, porque sino ocurre desgracia alguna, puede esperarse ya este año media cosecha, o cuanto menos una tercera parte» (*DT*, 4 de juliol de 1880).

Façana de l'església
de Pira

Els jornalers agrícoles eren els més sensibles a les males collites i les inclemències metereològiques, tant d'excés, com en la manca d'aigua els perjudicava en el treball: «Tenemos carta de Montblanch en la que se nos dice que las últimas lluvias han producido excelentes resultados para los campos, especialmente para las viñas, notándose que las cepas comienzan a echar brotes y asacar sarmientos con fuerza y lozanía. Nos dicen, además, que las operaciones agrícolas habían quedado algo paralizadas, gracias a la sequía, existiendo en dicha población algunos labradores jornaleros sin trabajo, que desde luego han sido contratados después de las lluvias para continuar los trabajos de campo» (*DT*, 1 d'abril de 1880). Els periodistes reproduïen en paper any rera any, la problemàtica de la secada: «La pertinaz sequía pone en un aprieto a nuestro labradores. Hace unos catorce meses que esta provincia no ha disfrutado de una lluvia importante» (*Diario del Comercio*, Tarragona, 5 de maig de 1895). La plaga de la fil·loxera arriba a la Conca el 1892 i s'escampà l'any següent.⁴

Els enclaus industrials situats al costat dels rius, com és el cas de la Riba, també patien crisis cícliques: «Parece que por el Ministerio de Hacienda se han pedido informes a las autoridades del ramo y

superiores de las cuatro provincias catalanas, acerca de la crisis fabril e industrial por que atraviesa el Principado. Respecto de nuestra provincia las cosas presentan también mal aspecto y si bien no tenemos noticia de haberse cerrado fábrica alguna o a lo más una de la Riba, según hemos oído decir, ésto no obstante los establecimientos fabriles e industriales atraviesan una situación apuradísima, pudiendo sostenerse a duras penas y habiendo tenido que disminuir el número de obreros o las horas de trabajo» (*DT*, 21 de març de 1878).

Geografia dels immigrants

Sobre la procedència dels migrants de la nostra comarca a l'Hospitalet, la Conca estricta dedicada a la viticultura concentra el 90% i la Baix Segarra cerealística, sols un 10%, però en la primera àrea destaquen tres municipis: Pira (49,2%), l'Espluga i Montblanc (ambdós amb el 38%), la punta dels pirencs es podria explicar per l'efecte crida d'alguns convilatans, és un poble petit que passa de 610 habitants el 1860 a 486 el 1900. Absentar-se del lloc de residència podia fer-se per motius econòmics i professionals, és el cas dels venedors ambulants de safrà, alguns dels quals patiran robatoris i fins i tot la mort. En tenim exemples de Santa Coloma, Rocafort i Pira: «Por individuos de la guardia civil se ha descubierto un horrendo crimen en la población de Gandesa. Según parece ha sido encontrado en el corral de cierta casa, un sugeto que se dedicaba a la venta de azafrán, el cual fué vilmente asesinado hace unos veinte días. El móvil de este crimen créese fué el robo. El autor de este asesinato se asegura que está detenido, convicto y confeso del hecho. El interfecto era vecino de Santa Coloma de Queralt» (*Diario de Reus*, 20 d'abril de 1892); «Escriben de Gandesa que terminado el sumario instruido por el juzgado de Gandesa, contra Joaquín Vidal Costal (a) *Chim* del Serrallo, autor de la muerte de Juan Miró, [de] Rocafort, vendedor ambulante de azafrán, ha sido ya remitido a la Audiencia» (*Diario de Reus*, 1 de juny de 1892); «El jefe de la línea de la guardia civil de Tarragona participa que se presentó al sargento comandante del puesto, el paisano Pedro Tous Ferré, natural y vecino de Pira, de 30 años, vendedor ambulante de azafrán, denunciando que el día 20, a las 18, en la carretera de Tarragona a Valls, entre los pueblos de Perafort y Puigdelfí, se encontró con tres hombres, los cuales al llegar a su altura, se abalanzaron sobre

Foto de la família Capdevila (Arxiu Ramon Palou)

él, cogiéndolo dos de ellos, cada uno por un brazo, y el tercero apuntándole un revolver al pecho, le registraron y le robaron una cartera que contenía varios documentos y 130 pesetas» (*El Progreso Vallense* (Valls, 28 de desembre de 1902). Altres motius per marxar eren escapar-se del servei militar obligatori: «El 19 del actual tendrá lugar en Ceballá del Condado, una segunda subasta para la venta de varias fincas pertenecientes tal mozo prófugo Pascual Salvanes, para cubrir las responsabilidades que le resultan» (*DT*, 12 de juliol de 1878) i «El señor gobernador interesa la busca y captura de los soldados desertores de la zona militar de Villafranca del Panadés Francisco P. Inglés, de Santa Pépetua [de Gaià]; Modesto Bonastre March, de Pira; Antonio Guasch Abelló, de Montblanch...» (*La Actualidad. Diario de Valls*, 20 de setembre de 1896). La persecució per la justícia ordinària era una altra causa per absentar-se «Se ha fugado de la villa de Montblanch, Ramón Pujol, criado del vecino de aquella villa d[on] Ramón Bigas, acompañado de una tartana de cuatro asientos y una mula» (*Diario de Reus*, 3 d'agost de 1887);» El *Boletín Oficial* publica circulars del señor gobernador interesando la busca y detención de Francisco Capdevila Llort (a), *Paneto*, desaparecido de Pira y la de José Farriol, desaparecido de una casa de campo del término de Montblanch», *Actualidad. Diario de Valls*

(29 d'octubre de 1896). El 1904 Pau Aluja Baldric es desterrat de Blancafort durant sis mesos per haver agredit a una dona i el 1905 Carles Obrador Saumell, nat a Blancafort i veí de Barcelona, se li obre una causa judicial per contraban i lesions.⁵

*Origen dels immigrants Conca de Barberà i
Muntanyes de Prades que resideixen a
l'Hospitalet segons el padró de 1910*

Conca de Barberà (70)

Conca estricta (63)

- Barberà de la Conca: 1
- Blancafort: 1
- L'Espluga de Francolí: 8
- Montblanc: 6
- La Guàrdia dels Prats: 1
- Lilla: 1
- Ollers: 3
- Pira: 31
- Sarral: 7
- Solivella: 2
- Vilaverd: 2

Baixa Segarra (7)

- Llorac: 1
- Les Piles: 2
- Pontils: 2
- Santa Coloma de Queralt: 1
- Aguiló: 1

Muntanyes de Prades (17)

- Capafonts: 1
- Mont-ral: 2
- La Mussara: 1
- la Riba: 5
- Rojals: 8
- Total 87

Els originaris del massís pradenc a l'Hospitalet sols són disset immigrants, tres quartes parts de Rojals i la Riba (76,47%). Aquesta

xifra és menor dels que anys abans optaren per anar a viure a Sant Gervasi de Cassoles (1895).⁶

Les dades tant altes de Pira ens ha fet aprofundir i repassar el seu fons parroquial i municipal, en el primer hem buscat els nascuts entre 1866-1893 que es casen fora, en total són prop d'una seixantena de nuvis que ho fan (apèndix 3).

*Evolució de les persones nascudes a Pira
entre 1866-1893 que es casen
en parròquies foranes*

1866: 3; 1869: 1; 1870: 2; 1872: 1; 1877: 3; 1878: 1; 1879: 2; 1880: 2; 1882: 1; 1883: 1; 1884: 3; 1885: 4; 1886: 2; 1887: 6; 1888: 6; 1889: 3; 1890: 5; 1891: 2; 1892: 5; 1893: 5; total: 58

Un 39,64% de pirencs que contrauen matrimoni en una altra parròquia ho fan a la mateixa demarcació, repartits per meitats entre la mateixa Conca (18,96%) i el Camp de Tarragona (20,68%), però guanya en número el grup que ho fa a l'àrea de Barcelona (44,82%), on sobresurten dues ciutats, la capital catalana i l'Hospitalet de Llobregat. Remarquen el 6,89% que s'enllacen a França i Amèrica. Aquest flux a l'estranger és una tendència que deix constància la premsa: «Leemos en la *Gaceta de Tortosa*: Ayer partieron para el extranjero diez o doce jornaleros de esta ciudad, y en lo que va de mes, podemos asegurar, sin temor de que nadie nos desmiente que pasan de cincuenta los jornaleros que de esta ciudad se han marchado a Francia en busca de trabajo. Y no es lo peor esto, sino que de continuar las cosas en el estado de hoy, pronto, muy pronto, no quedará un solo bracero en toda esta comarca» (*DT*, 16 de febrer de 1883); «En poco tiempo una docena de familias de Blancafort, Solivella y Montblanch han decidido probar fortuna en exóticos paises, ya que su patria, que tantos sacrificios en metálico y en vidas les ha exigido, les niega no solo la instrucción, la seguridad y los derechos, sino los medios más indispensables a la existencia»

(*El Porvenir*, Valls, 18 de febrer de 1905).
*Lloc de casament de les persones nascudes a
 Pira entre 1866-1893 que contrauen núpcies
 en parròquies foranes*

Conca de Barberà (11)

- Barberà de la Conca: 3
- Blancafort: 3
- Biure de Gaià: 1
- Montblanc: 1
- Sarral: 3

Camp de Tarragona (12)

Alt Camp (7)

- Alcover: 1
- Montferri: 1
- Nulles: 1
- El Rourell: 1
- Valls: 3

Baix Camp (4)

- Reus: 3
- La Selva del Camp: 1

Tarragonès (1)

- Vilallonga del Camp: 1

Urgell (3)

- Bellpuig d'Urgell: 1
- Rocallaura: 2

Àrea de Barcelona (26)

- Barcelona: 16
- Esparreguera: 2
- L'Hospitalet de Llobregat: 7
- Santa Coloma de Cervelló: 1

Empordà (1)

- Portbou: 1

Espanya (1)

- Castella: 1

Estranger (4)

- França: 2
- Argentina: 2
- Total: 58

Entre la documentació municipal consultada hem mirat la correspondència, especialment les notificacions dels ajuntaments on hi resideixen joves nats a Pira, per incloure'ls en l'allistament militar (apèndix 4), tot i trobar-ne només mitja dotzena, els llocs de destinació són coneguts: Barcelona, Reus i Lleida. En els padrons de 1928-38 hem buidat els originaris del Pla de Barcelona (tres i el Baix Llobregat (ais) que habiten a Pira, sigui per relacions familiars o laborals (apèndix 6). Finalment en els padrons d'habitants (1928-38), també hi ha referències als que emigren fora de Catalunya (apèndix 6), dos a Cuba i sis a Occitània (un matrimoni i els seus fills). El 1926 Joan Civit renuncia com a segon tinent d'alcalde de Pira per traslladar el seu domicili a Reus.⁷

Algunes professions podien facilitar els contactes laborals o residencials, els mestres per la seva itinerància ho podien ser: «Ha fallecido en Barcelona, después de una larga y penosa enfermedad, la maestra de la escuela pública del barrio de Hostafranchs, doña Josefa Teresa Belliure y Moga. La difunta había desenpeñado con notable aprovechamiento de sus discípulas en esta provincia, las escuelas de Santa Bárbara, Vendrell y Tortosa» (*DT*, 20 de desembre de 1881). El 1932 la colomina Montserrat Calçada, és nomenada mestra de les escoles de l'Hospitalet de Llobregat.⁸ També els metges ho podien ser, així en el padró de Pira de 1925, s'anota la baixa del galè Ramon Martí Comes, natural d'Alcover, que marxa a l'Hospitalet de Llobregat (té un fill nat a Constantí el 1894). La família com hem comentat, és un factor a considerar, a tall de mostra Joan Amorós Amorós arriba a l'Hospitalet el 1890, el 1904 el seu germà Gaietà i més tard un altre (Francesc), tots de Pira; del mateix poble tenim a Joan Almenara, emigrat el 1894, l'any següent porta al seu germà Gumersind. També hem de considerar les migracions anteriors, per la qual cosa hem examinat el padró de l'Hospitalet de 1880, on es registren a diversos conques sobretot de Sarra, Montblanc i Pira (apèndix primer).

Cronologia d'arribada

Malgrat que en un 14,9% de casos no s'especifica l'any que es domiciliem, un pic el trobem entre 1891-95 (19,5%) i la meitat en la primera dècada del mil nou-cents (50,5%), és a dir en l'esclat i expansió de la crisi agrària.

*Cronologia d'arribada dels immigrants conquencs
i pradencs a l'Hospitalet de Llobregat
segons el padró de 1910*

-1876-1885:	1
-1886-1890:	4
-1891-1895:	17
-1896-1900:	8
-1901-1905:	26
-1906-1910:	18
-No hi consta:	13
Total:	87

Edat d'arribada

La major part dels nouvinguts a l'Hospitalet són joves, un 45,9% tenen menys de 25 anys, el grup entre 26-40 anys suposa una tercera part (31,03%) i sols un 14,9% la resta, que són els que superen els 41.

*Edat dels immigrants conquencs i pradencs en arribar
a l'Hospitalet de Llobregat segons el padró de 1910*

-0-5:	4
-6-10:	9
-11-15:	8
-16-20:	8
-21-25:	11
-26-30:	8
-31-35:	12
36-40:	7
-41-45:	7
-46-50:	6
-No hi consta:	1
Total:	87

Itineraris de les famílies immigrants

La naixença dels fills és una dada que ens indica el periple dels pares, si marxen casats des del lloc d'origen, ho fan en el de destinació o en un d'intermedi. En el nostre cas majoritàriament els nadons neixen a l'Hospitalet, Barcelona i la seva àrea d'influència (62,2%), gairebé una quarta part a la Conca de Barberà (22,64%) i un 7,5% al Camp de Tarragona. La parella de jornalers Cases-Cantó (de Barberà i Pira) pareixen criatures a Pira, Sarral, Cabra i Hospitalet; els Foguet-Porta (la Guàrdia-Cervera), tenen tres fills a Barcelona; la vídua Coloma Breu, de Santa Coloma, presenta una situació idèntica; els cònjuges Bonastre-Santaló (de Pira i Bràfim), primer es domicilien a Tarragona i posteriorment a l'Hospitalet; Joan Bover, de Lilla, es mullera a Balsareny, després ambdós s'empadronen a Manresa, a Barcelona i per acabar a l'Hospitalet; els rojalencs Dolcet-Moncosí passen primer a l'Aleixar i més tard a Alella (Maresme).

Lloc de naixement dels fills dels immigrants conquencs i pradencs a l'Hospitalet de Llobregat (1910)

Conca de Barberà (12)

- L'Espluga de Francolí: 2
- Montblanc: 1
- Lilla: 1
- Ollers: 1
- Pira: 5
- Pontils: 1
- Sarral: 1

Muntanyes de Prades (2)

- Rojals: 2

Camp de Tarragona (4)

- L'Aleixar: 1
- Cabra del Camp (2)
- Tarragona: 1

Terres de Ponent (2)

- L'Espluga Calba: 1
- Lleida: 1

Comarques de Barcelona (33)

- Alella: 1
- Barcelona: 9
- Esplugues de Llobregat: 1
- Hospitalet de Llobregat: 21
- Manresa: 1
- Total: 53

Nota: Per evitar distorsions en l'estadística sols hem comptat un fill per població.

Naturalesa dels cònjuges dels immigrants

Més de la meitat dels homes empadronats a l'Hospitalet (51,8%) s'havia amullerat a llocs propers a la capital catalana, són els que marxen sols o amb els pares i formen família en el lloc on treballen. En sentit invers els que emprenen l'èxode casats des de la Conca o el massís pradenc, són una tercera part (33,3%).

*Naturalesa de les mullers dels immigrants conques i pradencs a l'Hospitalet de Llobregat (1910)**Conca de Barberà (6)*

- Espluga de Francolí: 2
- Pira: 3
- Solivella: 1

Muntanyes de Prades (3)

- La Mussara: 1
- La Riba: 1
- Rojals: 1

Camp de Tarragona (1)

- Bràfim: 1

Terres de l'Ebre (1)

- Ascó: 1

Terres de Ponent (1)

- Cervera: 1

Àrea de Barcelona (14)

- Barcelona: 3
- Balsareny: 1

- L'Hospitalet de Llobregat: 5
- Sant Joan Despí: 1
- Sau: 1
- Subirats: 1
- Tous: 1
- Viladecans: 1
- País Valencià (1)*
- Suera: 1
- Total: 27

Les emigrants trien per esposos en el lloc d'origen (matrimonis ja formats) i els de destinació barcelonina, de forma similar (42,8% cadascun), per un altre cantó els camptarragonins són poc presents.

*Naturalesa dels esposos de les immigrants
conquenques i pradenques a l'Hospitalet de Llobregat (1910)*

- Conca de Barberà (6)*
- Barberà de la Conca: 1
- Espluga de Francolí: 1
- Montblanc: 1
- Pira: 3
- Muntanyes de Prades (3)*
- La Riba: 1
- Rojals: 2
- Camp de Tarragona (2)*
- Aiguamúrcia: 1
- El Pla de Santa Maria: 1
- Garrigues (1)*
- L'Espluga Calba: 1
- Àrea de Barcelona (9)*
- Barcelona: 2
- Esplugues de Llobregat: 1
- L'Hospitalet de Llobregat: 3
- Sant Boi de Llobregat: 1
- Òdena: 1
- Orpí: 1
- Total: 21

Estructura professional dels immigrants

Si ens aturem a observar les activitats econòmiques dels immigrants palesem que en un 74,3% s'inclouen en el sector agrari, ramader i forestal, amb la qualificació genèrica de jornal·ler, si bé alguna vegada s'indica que cuiden vaques (Josep Prous, de les Piles), cabres (Josep Amorós, de Pira) o simplement conreen la terra (Josep Amorós, de Pira i Antoni Carnicer, de la Riba). El carboner evidentment és de muntanya (Pau Pàmies, de Rojals) i també se l'anomena jornal·ler, paral·lelament n'hem documentat a un altre de Tortosa, que conviu amb un fill rojalenc. Un 10,2% s'ocupa en el sector secundari, on hi trobem a un llauner ribetà, un peó espluguí i dos terrissers (un d'Ollers i un de Pira). Per finalitzar en el sector terciari (15,38%) comptem a un vilavertrà que es dedica al comerç, un cotxer montblanquí, d'ètnia gitana, un guarda jurat de Pira, una minyona espluguina i dos encarregats de recollir la brossa (de la Guàrdia i Santa Coloma).

Distribució professional dels immigrants conquencs i pradencs a l'Hospitalet de Llobregat (1910)

Sector Primari (29)

- Jornader: 21
- Pagès: 7
- Carboner: 1

Sector Secundari (4)

- Llauner-lampista: 1
- Peó: 1
- Terrisser: 2

Sector Terciari (6)

- Comerç: 1
- Cotxer: 1
- Guarda jurat: 1
- Brossaire: 2
- Minyona: 1
- Total: 39

Les dones procedeixen d'un entorn agrari i en un 85,7% es mariden amb membres del mateix sector, especialment jornal·lers, excepte un 14,28% que ho fan en el secundari.

Distribució professional dels esposos de les immigrants conquenques i pradenques a l'Hospitalet de Llobregat (1910)

- Sector Primari (18)
 - Jornaler: 13
 - Pagès: 4
 - Carboner: 1
- Sector Secundari (3)
 - Estorer: 1
 - Llauner: 1
 - Peó: 1
- Total: 21

Sobre l'ocupació dels fills, la proximitat de la data del padró a la de l'emigració i la joventut dels matrimonis, fa que molts fills siguin petits, sense tenir encara edat per treballar. Dels que hi consta la feina, un 46,6% són jornalers, que es podrien encabir en el sector primari, amb un 26,6% cadascun, hi ha la resta de sectors. En el terciari sobresurten tres brossaires que segueixen la dinàmica dels seus pares. Pels anys 1896-97 disposem de la dedicació dels joves en edat militar (19-20 anys) de l'Hospitalet, que en un 56,1% s'agrupen en l'agricultura (bàsicament jornalers), un 28,5% en el secundari i un 15,3% en els serveis.⁹

Distribució professional dels fills dels immigrants conquencs i pradencs a

- Sector Primari (7)*
 - Jornaler: 7
- Sector Secundari (4)*
 - Paleta: 1
 - Obrer: 1
 - Sastre: 1
 - Terrisser: 1
- Sector Terciari (4)*
 - Prevere: 1
 - Brossaire: 3
- Total: 15

Observacions generals: Tots els quadres estan elaborats amb les dades del padró de 1910, però quan la informació no és precisa sobre el lloc d'origen o l'ofici, l'hem complementada amb els padrons anterior (1900) i posterior (1915), vegeu el segon apèndix. El concepte de jornalero en la major part es pot incloure en el sector primari, però també en alguns casos en el secundari. L'Hospitalet oferia treball als pagesos, però també als obrers, segons la contribució industrial de 1930, un 48,6% de la contribució en aquest àmbit era del sector tèxtil i un 29,3% de la construcció, ceràmica i vidre.¹⁰

Conclusions

La identificació de l'èxode rural provocat per la fil·loxera és important per a saber qui emigra, quan i a on ho fa, a la vegada que possibilita en un futur altres investigacions sobre la seva situació econòmica i familiar. També la confrontació de padrons de diferents anys ajuda a evitar errors en la grafia dels cognoms, professions i dates d'arribada. La meitat dels conques i pradencs emigren en la primera dècada del mil nou-cents i són joves, per la qual cosa la majoria dels fills ja naixeran a l'Hospitalet de Llobregat i l'àrea d'influència de Barcelona, menys una quarta part que ho fan en el lloc d'origen dels pares. L'ocupació principal és en el sector primari, com a jornaleros, si bé aquesta denominació en algunes ocasions pot incloure algun membre del sector secundari. La presència dels nascuts a la Baixa Segarra cerealística és reduïda (8%), prova que resistí millor l'embat de la crisi a causa de la diferència de conreus. Les dones en un 85,7% tenen cònjuges del primer sector, on destaquen de nou els jornaleros, un ofici que seguiran els seus fills, si bé en un percentatge menor (46,6%).

Notes:

- 1.-Andreu Mayayo Artal, *La Conca de Barberà (1890-1939): De la crisi agrària a la Guerra Civil*, Montblanc, 1986, p. 35.
- 2.-Josep Colomé Ferrer i Francesc Valls-Junyent, «Las consecuencias demográficas de la crisis filoxérica en la región vitícola del Penedès (Cataluña)», *Historia Agraria* (Múrcia), 57 (2012), p. 47-77.

- 3.-Pedro-Antonio Heras Caballero i Carlos Mas Arrondo, *Viticultura i fil·loxera a l'últim terç del segle XIX*, Tarragona, 1994, p. 28.
- 4.-Josep Recasens Llord, *L'impacte de la fil·loxera a la Conca de Barberà (1870-1905)*, Valls, 2013, p. 37-40 i Pasqual Mas Aluja, «El Sarreal que cavalca entre dos segles. Víctima de la fil·loxera», *Miscel·lània Sarralenca*, Sarral, 1981, p. 190.
- 5.-Josep Recasens Llord, *Blancafort. Aspecte social 1800-1912*, Blancafort, 1992, p. 192.
- 6.-Vegeu el nostre article, «Immigració de la Conca de Barberà i les Muntanyes de Prades a Sant Gervasi de Cassoles (1895)», *Aplec de Treballs* (Montblanc), 37 (2019), p. 221-245.
- 7.-ACCB, FM Pira, correspondència, sign. 2.071.
- 8.-*La Segarra*, (Santa Coloma de Queralt), 27,1932).
- 9.-José-Luis Cifuentes Pera, «L'Hospitalet de finals del siglo XIX a través de las quintas de 1896-97», *Quaderns d'Estudi* (L'Hospitalet de Llobregat), 25 (2011), p. 55-85.
- 10.-Joan Camós-Mercedes González, «Activitat econòmica a l'Hospitalet 1930-1980. Contribució industrial», *Quaderns d'Estudi* (L'Hospitalet de Llobregat), (1987), p. 171-193.

L'Hospitalet de Llobregat a inici del segle XX

Apèndix documental

1. Immigrants de la Conca de Barberà i les Muntanyes de Prades a l'Hospitalet de Llobregat (1880)

Montblanc

-Josep Jover, 45 a. casat amb Ventura Abellà, 42 a. de Barcelona, tenen dos fills a Gràcia, (11-7 a.) i un a l'Hospitalet de 6 a. viuen a casa d'un pagès. El 1884 marxen a Sants.

-Pere Margarit Cases, 58 a. casat amb Maria Rosselló Cases, 54 a. de la mateixa vila, tenen dos fills a Gràcia (7-5 a.)

Pira

-Salvador Amorós Cantó, jornaler, 44 a. casat amb Rosa Penedès Sabater, de Barberà de la Conca, tenen tres fills nats a Pira (Rafel, de 8 a. Joan, de 6 a. i Josep, de 3 a.). El 1885 passen a Cornellà de Llobregat.

-Maties Amorós Llord, pagès, 40 a. casat amb Maria Amill Blavi, del mateix poble (tenen tres fills (Antoni, de 12, Ramon, de 9 i Pere, de 2 a.).

Sarral

-Josep Badia Rosanes, pagès, 75 a. casat amb Dolors Diví Güell, 72 a. de l'Hospitalet.

-Josep Badia, mosso, 24 a. servia a casa d'un pagès barceloní.

-Josep Duc Barrot, pagès, 51 a. casat amb Eulàlia Carbonell Cases, 52 a. de Cornellà de Llobregat, tenen dos fills entre 16-11 a. nats a Cornellà i l'Hospitalet.

-Rafael Plana Padreny, jornaler, 50 a. casat a Sant Boi de Llobregat, tenen un fill de 15 a. el 1883 marxen a Horta (Barcelona).

-Maria Sabater Fontanals, 26 a. casada amb Gregori Llagostera, pagès, de Tamarit, 31 a., tenen tres fills entre 1-5 a. el gran és nat a Barcelona i els altres de l'Hospitalet.

-Marià Tomàs Rosanes, mestre d'obres, 77 a. casat amb Josepa Barba Masip, de l'Hospitalet, on tenen dos fills, Marià, de 32, del mateix ofici patern i Dolors, de 27.

Vallfogona de Riucorb?

-Teresa Puig, v. 64 a.

-Ramon Roig Gavarró, jornaler, 46 a. a l'Hospitalet tenen 2 fills (14-9 a.)

Vimbodí

-Josep Saumell Quadres, jornaler, 26 a. casat, el 1884 marxa a Sants.

Font: Arxiu Municipal de l'Hospitalet de Llobregat, padró d'habitants de 1880.

2. Immigrants de la Conca de Barberà i les Muntanyes de Prades a l'Hospitalet de Llobregat (1910)

*Conca de Barberà**Conca estricta**Barberà de la Conca*

-Ramon Cases Granger, jornaler, ea. 42 (1902), casat amb Maria Cantó Bonastre, de Pira, ea. 38, tenen diversos fills, Carles, jornaler, nat a Pira, ea. 15, Joan, ea. 7, nascut a Sarral, Serafina, ea. 4, de Cabra del Camp i Josep, nat a l'Hospitalet, de quatre anys.

Blancafort

-Miquela Batet Capdevila, ea. 20 (1903), casada amb un jornaler de Sant Martí de Provençals, Martí Pallarès, arribat el 1896. A l'Hospitalet tenen un fill d'un any. La inscripció està duplicada i en la segona hi consta que el marit és de Torrelles de Llobregat.

L'Espluga de Francolí

-Pau Arbós Franquet, pagès, ea. 19 (1893), casat amb Dolors Panyella Foraster, de 33 a. de l'Hospitalet, en aquesta ciutat tenen dos fills entre 2-4 a.

-Josep Miró Saleses, peó, ea. 48 (1904), casat amb Maria Calvet Martí, ea. 41, conviuen amb dos fills, Francesc, jornaler, ea. 10 i Miquel, ea. 7, tota la família és de l'Espluga i arriba conjuntament.

-Josep Oliva Franquet, pagès, ea. 20 (1904), casat amb Maria Bases Fabra, de l'Hospitalet, en aquest darrer lloc tenen un fill d'un any.

Montblanc

-Antònia Carreres Roset, v. ea. 46 (1896). En el padró de 1900 consta casada amb Francesc Amill Martí, també de Montblanc.

-Jaume Escuder Escuder, cotxer, ea. 34 (1904) casat amb Rosa Grau Borrell, d'Ascó, ella tenia 44 a. El 1915 ja és vídua i viu sola.

-Joan Ivorra Cortés, pagès, ea. 36 (1910), casat amb Maria Espanyol Pijoan, de Solivella, ea. 35, havien arribat plegats feia

set mesos. Tenen una filla montblanquina, Antònia, ea. 9. Amb ells hi conviu una germana de la muller, Magdalena Espanyol Pijoan, de Solivella, ea. 30.

-Isabel Martí Martí, ea. 16, filla de Jaume Martí Carrer, peó d'Alcover, ea. 54 (1910), casada amb Teresa Martí Cervelló, ea. 40 (1910), amb ells hi viu una filla d'un primer matrimoni d'ella, Carme Agràs Martí, s. 20 a. arriben plegats.

-Maria Mateu Santfeliu, ea. 32 (1891), casada amb Manel Tarragó Brufau, jornalero, de l'Espluga Calba, ea. 33, en aquest darrer poble tenen un fill sastre de 24 a. i a l'Hospitalet, un que treballa de jornalero, de 18 a. El 1915 encara hi viuen.

La Guàrdia dels Prats

-Joan Foguet Foguet, brossaire, ea. 33 (1888), casat amb Maria Porta Mestre, de Cervera, ea. 29, arriben junts, tenen tres fills a Barcelona entre 18-28 a. tots del mateix ofici que el pare. El 1915 ja és viudo i el segon fill consta com nascut a l'Hospitalet.

Lilla

-Joan Bover Cortés, jornalero, ea. 37 (1907), casat amb Antònia Cases Querol, de Balsareny, tenen quatre fills, un nat en aquest darrer poble, ea. 10, un a Manresa, ea. 5, dos a Barcelona i un a l'Hospitalet, de cinc mesos.

Ollers

-Filomena Civit Orpinell, jornalera, ea. 17 (1901), casada amb Miquel Aguilera Borràs, pagès, d'Òdena, s. f. El 1915 al darrer el defineixen com a jornalero i tenen un fill.

Les Piles

-Josep Prous Caselles, jornalero, ea. 33 (1907), casat amb Flora Briansó Andreu, de Tous, tenen una filla de 6 a. nascuda a Sants. El 1915 al cap de casa el defineixen com a vaquer.

-Concepció Prous Caselles, ea. 21, casada amb Joan Queralt Moncosí, jornalero, del Pla de Santa Maria, ea. 23 (1907), arriben plegats, tenen un fill d'un any a l'Hospitalet.

Pira

-Joan Almenara Oller, pagès, ea. 24 (1894), casat amb Vicenta Pagès Santjaume, de l'Hospitalet, en aquesta ciutat tenen una filla de cinc anys. Segons el padró de 1915, el 1895 arriba el germà del cap de casa, Guimersind, jornalero, el qual es casarà amb Adela Lacalle Fernández, d'Esplugues de Llobregat.

-Ramon Amorós Amill, terrisser, ea. ea. 24 (1895), casat amb Filomena Ponts, de Subirats (Alt Penedès), tenen un fill de 2 a. Ramon, nat a l'Hospitalet, amb ells hi conviu un germà del cap de casa, Antoni Amorós Amill, de Pira, jornaler, ea. 31 (1895).

-Caietà Amorós Amorós, guarda jurat, ea. 30 (1904), casat amb Antònia Busquets Casador, de Viladecans, ea. 15 (1892), tenen una filla de 4 a. a l'Hospitalet. Amb ells hi conviu el germà del cap de casa, Joan, jornaler, s. ea. 13 (1890). El 1915 trobem a un altre germà del primer, Francesc, jornaler, de 36 a, casat amb Maria Cendra, també de Pira, finalment es registra a Josep Amorós Cantó, v. de Pira, ea. 79 a. (1914), que viu amb el seu fill Joan A. Penedès, obrer, també de Pira, ea. 38, casat amb Ignàsia Vidal, d'Esplugues de Llobregat.

-Josep Amorós Capdevila, jornaler, ea. 43 (1894), casat amb Teresa Bonastre Carbonell, ea. 39, tenen quatre fills, Maria, ea. 15, Rafel, ea. 12, Francesc, ea. 5, Carles, ea. 0, tota la família és de Pira i arriba junta. El 1915 el cap de casa és qualifica com a cabrer, el mateix ofici del fill Rafael.

-Josep Amorós Capdevila, jornaler, ea. 27 (1891), casat amb Clara Amigó Balcells, de l'Espluga de Francolí, ea. 25, tenen una filla nascuda a l'Espluga, de 17 a. minyona, un fill nat a Pira, Daniel, de 14 a. arriben junts, a l'Hospitalet tenen altres dos fills entre 8-11 a. El 1900 consta que tenen tres fills a l'Espluga (Josep, Joan i Joaquina), un a Pira i un a l'Hospitalet. El 1915 al cap de casa hom el registra com a pagès.

-Isidre Bonastre Carbonell, jornaler, ea. 50 (1901), casat amb Maria Santaló Vidal, de Bràfim, ea. 40, tenen tres fills a Tarragona, Josep, ea. 17, Joan, ea. 15 i Francesca, ea. 11, arriben plegats. El 1915 l'ofici dels dos nois és de jornaler.

-Antònia Ferran Canela, ea. 0 (1910), filla de Josep Ferran Queraltó, jornaler, de Cabra del Camp, ea. 51 (1896), casat amb Tecla Canela Batet, també de Pira, ea. 30, tenen diversos fills, Ferran, de Cabra, ea. 3, Antònia, de Pira, ea. 0 i tres a l'Hospitalet, entre 3-9 a. arriben unts. El 1915 el Josep consta com a natural de Pira.

-Francesca Orpinell Amill, ea. 15 (1892), casada amb Josep Bases, jornaler de l'Hospitalet, on tenen dos fills entre 5-10 a. El 1900 consta que el sogre de la primera era terrisser.

-Magdalena Orpinell Cortada, v. ea. 46 a. (1901), viu amb dos fills

nats a Ollers, Roc Civit, terrisser, ea. 13 i Elvira Civit, jornalera. ea. 7, arriben junts. El 1915 el Roc es qualifica de jornalер.

-Marina Orpinell Ferran, casada amb Josep Pena Saladríguez, jornalер, de l'Hospitalet, tenen dos fills al mateix Hospitalet entre 1-4 a. el 1915 consten com a nats a Pira, tres entre 1-9 a. amb els cognoms inversos, trobem a Ramona Ferran Orpinell, de Pira, casada amb el jornalер de Sant Gervasi de Cassoles, Alexandre Sabadell.

-Francesc Orpinell Moncosí, pagès, ea. 23 (1887), casat amb Ramona Oliac Canudes, de Sant Joan Despí, a l'Hospitalet tenen dos fills entre 11-16 a. El 1915 el marit consta com a jornalер.

-Magdalena Pijoan Baldric, 27 a. casada amb un jornalер de l'Hospitalet (Joan Pujol), on tenen un fill de 2 a.

-Carme Poblet Amill, tenia 60 a. v. conviu amb dos fills jornalers nats a Pira, Salvador Bonastre, de 28 a. i Isidre, de 23 a.

-Joan Vilà Roig, jornalер, ea. 32 (1897), casat amb Filomena Balcells Moncosí, de Pira, ea. 30, arriben junts, a l'Hospitalet tenen una filla, Maria, de 10 anys.

Sarral

-Josep Badia Rosanes, pagès, ea. 25 (1880), casat amb Dolors Diví Güell, de l'Hospitalet. El 1910 es traslladen a Cornellà de Llobregat. En el padró de 1915 trobem el matrimoni de Sarral arribat el 1910 format per Tomàs Badia Tarragó, jornalер i Montserrat Castellà.

-Serafina Contijoc Carbonell, tenia 47 a. casada amb Francesc Balcells Vinyals, jornalер d'Orpi, (Anoia), a l'Hospitalet tenen tres fills entre 8-19 a. El 1915 ella consta que havia arribat el 1875, als 10 a. i el fill gran treballa de jornalер.

-Antoni Cortés Tarragó, ea. 57 (1909), conviu amb el seu fill, Pere Cantons, prevere, nat a Lleida, de 30 a.

-Joan Cortada Martí, jornalер, ea. 19 (1901), casat amb Teresa Pagès Tomàs, de Sau (Osona), a l'Hospitalet tenen un fill de 7 a. la parella arriba junta.

-Casilda Fornells (o Torner) Serra, v. ea. 43 (1890), conviu amb un fill jornalер, nat a Barcelona, ea. 13 i dos a Sants, entre 26-28, el petit treballa de paleta. El 1915 amb ella sols hi habiten els darrers.

-Jaume Llop Martí, jornalер, ea. 34 (1910), casat amb Antònia Casajoana, de Sant Martí de Provençals, població on tenen dos fills entre 3-7 a.

Vilaverd

-Pere Rossell Folc, comerç, ea. 30 (1910).

-Jaume Soler Rossell, jornaler, ea. 26 (1902), casat amb Isabel Boada Sitjar, ea. 30 (1906), de Sant Martí de Provençals, vila on hi neixen dos fills entre 5-9 a.

*Baixa Segarra**Llorac*

-Rosa Ventura, 59 a. casada amb Josep Brilles, pagès, d'Esplugues de Llobregat, 62 a. on tenen dos fills entre 20-24 a. El 1915 ella consta nascuda a Albà, ea. 44 (1895).

Pontils

Rosa Florensa Guasc, ea. 40 (1910), casada amb Ignasi Ballart Cendra, estorer («esterero»), d'Aiguamúrcia, ell tenia 46 a. conviu amb un fill, Ignasi, nat a Pontils, ea. 8 (1910).

Santa Coloma de Queralt

-Coloma Breu Jordana, brossaire, («basurera»), v. ea. 42 (1906), conviu amb tres fills nats a Barcelona, entre 17-20 a. El 1915 no hi consta la professió d'ella.

Aguiló

-Rosa Soler Guàrdia, minyona, tenia 23 a. servia a casa d'un propietari de l'Hospitalet (Santiago Arús). El 1915 consta que havia arribat als 16 a. (1904) i estava casada amb Joan Laiola Bases, pagès, de l'Hospitalet.

*Muntanyes de Prades**Capafonts*

-Salvador Pocurull Besora, jornaler, ea. 40 (1896), casat amb Rosa Piquer Calatayud, de Suera, Plana Baixa), ea. 34, s. arriben junts. El 1915 també viuen sols, s. f.

Mont-ral

-Marc Besora Prats, pagès, ea. 41 (1907), casat amb Dolors Oliva Ribó, de 36 a. de Barcelona, tenen tres fills, un d'11 a Sants i dos a l'Hospitalet, entre 1-8 a. Amb ells hi conviu Francesc Besora Prats, s. ea. 49, germà del cap de casa, arriben junts. El 1915 trobem el Marc casat en segones núpcies amb Maria Pujol Andreu, d'Alfara de Carles. En aquesta data el Francesc estava casat amb Concepció Torrell, d'Alcover, ea. 34 (1912).

La Riba

-Antoni Carnicer Figuerola, jornaler, tenia 45 a. casat amb Ramona Codina Valls, de l'Hospitalet. El 1900 consta com a pagès i que

tenen una filla de 2 a. a Barcelona. El 1915 s'anota que tenen dos fills a l'Hospitalet entre 12-16 a.

Adela Maruenda, ea. 22 (1906), casada amb un jornalero de Barcelona, Joan Nogués, arribat el 1895, aquesta parella té dos fills a l'Hospitalet, entre 2-5 a. amb ells hi conviu un germà de la primera Ramon, s. de Valls, ea. 24 (1907), eren fills d'una vídua de Saragossa.

-Josepa Méndez Ferrer, ea. 21 (1903), casada amb Joan Girbau Prats, pagès de Sant Boi de Llobregat, tenen dos fills a l'Hospitalet entre 3-6 a.

-Joan Vilalta Isern, llauner, ea. 33 (1900), casat amb Maria Altés Raventós, 25 (1900), de la mateixa vila, a l'Hospitalet tenen dos fills entre 3-11 a. El 1915 el Joan és qualificat de lampista i consta que la seva vinguda fou el 1897.

Rojals

-Miquel Dolcet Magraner, jornalero, 33 a. casat amb Teresa Moncosí, 32 a. ambdós de Rojals, tenen tres fills, Maria, 9 a. del mateix poble, Rosa, 6 a. de l'Aleixar i Miquel, 2 a. d'Alella, feia nou mesos que havien arribat.

-Pau Pàmies Òdena, carboner, ea. 35 (1905), casat amb Adelaida Joanpere Estivill, de la Mussara, tenen tres filles nascudes a Rojals: Antònia de 12, Adelaida, de 10 i Trinitat, de 6 a. El 1915 el cap de casa es designa jornalero i la família augmenta amb una filla (Maria, 3 a.), nascuda a l'Hospitalet. El 1915 localitzem a Joan Pere Serra, jornalero, de Rojals, casat a Mont-roig del Camp, amb dos fills nats a Barcelona, entre 1-5 a.

-Josep Bordera Cugat, carboner, de Tortosa, ea. 46 (1899), casat amb Francesca Ferrando Tomàs, ea. 35, de la mateixa ciutat ebrenca, tenen quatre fills, un nat a Aldover, jornalero, ea. 16, un de Rojals, ea. 8 i dos de Reus, Francesca, ea. 5 i Ferran, ea. 2.

Font: Arxiu Municipal de l'Hospitalet de Llobregat, padró d'habitants de 1910, hem repassat també el padró anterior de 1900 i posterior de 1915, per esmenar errors de grafia dels cognoms i millorar l'assignació dels oficis i la procedència geogràfica, però l'estadístiques de l'estudi es basen en les dades de 1910.

Observacions: Quan en els anys consta el verb tenia, es refereix a l'edat del moment de fer el padró. Sempre que esmentem Hospitalet sense el complement, és de Llobregat.

3. Persones nascudes a Pira entre 1866-1893 que es casen en parròquies foranes

1866

-Salvador Amorós Amill, el 1913 es casa a Rocallaura amb Teresa Company Benet.

-Joan Martí Amill, el 1919 es casa a Rocallaura amb Pilar Carles Bosc.

-Sebastià Amorós Amorós, el 1917 es casa al Poble Nou (Barcelona), amb Teresa Piquer Ballester.

1869

-Antoni Amill Tous, el 1910 es casa a Montblanc amb Concepció Aragonès Abelló.

1870

-Maria Amill Amorós, el 1908 es casa a Barberà amb Antoni Sarró Fuguet, v.

-Joan Llorc Amill (el seu pare és de Forès), el 1926 es casa a Valls amb Antònia Jubany Puig.

1872

-Rosa Copons Ventura, el 1908 es casa a Barcelona.

1877

-Jaume Poblet Miró, el 1909 es casa a Biure amb Maria Puiggener Mullerac.

-Joan Amorós Amorós, el 1921 es casa a Sants (Barcelona), amb Trinitat Amill Torrelles.

-Teresa Bonastre Marc, el 1911 es casa a Valls amb Joan Fabregat Marimón.

1878

-Dolors Poblet Tomàs, el 1925 es casa a Barcelona (Sant Josep Oriol), amb Antoni Beato Pirroca.

1879

-Josep Amorós Cendrós, el 1914 es casa a Puigtinyós (Montferri), amb Consolació Ponts Benet.

-Ramon Ferrer Cases (la seva mare és de Barberà), el 1933 es casa a Portbou amb Delfina Vinader Ferran. Sabem que a la comarca de la Selva, concretament a Anglès, el 1926 s'hi va instal·lar Antoni Amorós, picapedrer.

1880

-Rosa Amill Capdevila, el 1908 es casa a Sant Martí de Provençals amb Rafael Capdevila Cortès.

-Francesc Amorós Amorós (fill de Francesc i Teresa), el 1910 es casa a l'Hospitalet amb Maria Cendra Amorós.

1882

-Ramon Civit Vives (mare de Cabra del Camp), el 1909 es casa al Poble Nou amb Josepa Ala Vaquer.

1883

-Joan Orpinell Amill, el 1908 es casa a Sarral amb Maria Roca Mateu.

1884

-Antoni Bonastre Obrador, el 1917 es casa al Rourell amb Maria Madurell Monner.

Oròsia Bonastre Poblet, el 1915 es casa a Reus amb Emili Ripoll Sardà.

-Trinitat Amill Torrelles, v. de Marcel·lí Amorós, el 1921 es casa a Sants (Barcelona), amb Joan Amorós Amorós, nat a Pira.

1885

-Rafel Bonastre Amorós, el 1912 es casa a Sants (Sant Antoni Abat, Barcelona), amb Raimunda Soler Santacana, v.

-Blai Capdevila Amill, el 1910 es casa a Barcelona (Santa Maria del Mar), amb Tomasa Totoliu Antolin.

-Lluïsa Orpinell Ferran (mare de Prenafeta), el 1909 es casa a l'Hospitalet amb Antoni Rauet. En el padró de l'Hospitalet de 1910 hi trobem residint una germana de la primera de nom Marina.

-Antoni Amorós Orpinell (pare de Barberà C.), el 1914 es casa a Barberà de la C. amb Dolors Miró Canaleta.

1886

-Antoni Cantó Soler (mare de Montbrió de la Marca), el 1914 es casa a Blancafort amb Teresa Iglésies.

-Josep Puig Vila (pare de la Selva del Camp i mare de Pira), el 1909 es casa a la Selva amb Maria Masdéu Masdéu.

1887

-Carles Cases Cantó, el 1913 es casa a l'Hospitalet amb Palmira Artiga Arbós. El pares del nuvi el 1910 estan empadronats en aquesta ciutat.

-Salvador Capdevila Amill, el 1909 es casa a l'Argentina amb Maria del Patrocinio, del Pilar, Esmeralda, Eugenia.

-Joan Capdevila Guasc (mare de Lilla), el 1915 es casa a Sant Martí de Provençals, amb Emília Colomines Verges.

-Ramon Montseny Castellet (pare de Solivella), el 1912 es casa a Sarral amb Teresa Fam Salvanés.

-Elvira Amill Capdevila, el 1908 es casa a Sant Andreu de Palomar amb Joan Sitges Riera.

-Joan Bonastre Inglès (mare de Figuerola del Camp), el 1912 es casa a Barcelona amb Rosalia Murlà Pujol.

1888

-Dolors Amorós Serret (mare de Bellvís), el 1910 es casa a l'Hospitalet amb Ernest Raventós.

-Rosa Vila Magrinyà (mare de Lilla) el 1909 es casa a Sarrià (Barcelona) amb Josep Corcoll.

-Salvador Ferrer Tous el 1914 es casa a Sarral amb Rosa Vinader Segarra (coneguda per Maria) i el 1947 en segones núpcies amb Victòria Contijoc Fabregat, de Barberà de la C.

-Rosa Civit Amill, el 1933 es casa a Blancafort en segones núpcies, amb Pau Llorc Martí, v.

-Teresa Amill Bonastre, el 1914 es casa a Reus amb Miguel Álvarez Galano.

-Maria Cendra Amorós (mare de Barberà de la C.) el 1910 es casa a l'Hospitalet amb Francesc Amorós Amorós.

1889

-Concepció Mateu Romeu (el pare és de Vilallonga), el 1913 es casa a Vilallonga del Camp amb Pere Oller Llaurador.

-Francesc Amorós Bonastre, el 1912 es casa a Sants (Barcelona) amb Celestina Formento Benages.

-Joan Balcells Alberic, el 1912 es casa a Reus amb Teresa Serra.

1890

-Joan Amill Guasc, el 1914 es casa a Santa Coloma de Cervelló, amb Encarnació Vilar Alcocer.

-Benvinguda Cantó Portes (mare de Cabra), el 1912 es casa a a Blanhac (Occitània) amb Joan Amat, de Valls.

-Josep Orpinell Palou, el 1918 es casa a Blancafort amb Magdalena Oliveres Oller.

-Ramon Graells Ferran, el 1920 es casa a Tarazona de la Mancha amb Gregoria Cuartero Tendero.

-Rosalia Bonastre Capdevila, el 1911 es casa a Esparraguera amb Josep Briquets Pagès.

1891

-Josep Amill Foguet, el 1918 es casa a Alcover amb Rosalia Cunillera, nascuda al Pla de Santa Maria.

-Maria Capdevila Amill, el 1921 es casa a Bellpuig amb Josep M. de Nuix i d'Espona.

1892

-Ramona Ferran Orpinell, el 1911 es casa a l'Hospitalet amb Alexandre Sabadell Ribó.

-Dolors Ferran Magrinyà (mare de Lilla), el 1918 es casa a Sarrià (Barcelona) amb Onofre Torner Isbert.

-Francesc Orpinell Palou, el 1920 es casa a Santa Fe (Argentina), amb Martina Criveli.

-Pau Pijoan Aluja, el 1918 es casa a Pira amb Pilar Vallmanya, de Nalec.

-Joan Guasc Ferrer, (pares de Cabra), el 1918 es casa a Valls amb Teresa Calvet Ballester.

-Maria Jover Capdevila, el 1921 es casa a Barcelona (Sant Antoni Abat) amb Joan Pedrós Ramoneda.

1893

-Ricard Jover Amill (pare de Montblanc), el 1925 es casa a Barcelona (Santa Madrona) amb Dolors Sabatés Bori.

-Salvador Sala Cantó (pare de Blancafort), el 1926 es casa a Vinheu (Occitània) amb Bienvenida Clemente Linares.

-Josep Capdevila Amill, el 1923 es casa a Barberà de la C. amb Maria Sarró.

-Baldomer Capdevila Amill, el 1917 es casa a Nulles amb Carme Ferran.

-Salvador Bonastre Capdevila, el 1922 es casa a Esparreguera amb Justa Vidal Jorba.

-Josep Civit Targa, el 1918 es casa a Pira amb Flora Ramon Buquet, de Capellades.

Font: AHAT, llibre de baptismes de Pira (1851-1915).

Observacions: En el text quan apareix Barberà, ens referim sempre a Barberà de la Conca i Hospitalet, a Hospitalet de Llobregat.

4. Notificació d'inclusió al reclutament militar del lloc de residència de joves nats a Pira, que envien els ajuntaments al municipi d'origen (1908-1925).

- Roc Civit Orpinell (l'Hospitalet de Llobregat, 1908).
- Joan Amill Masseguer (Reus, 1908).
- Lluís Jover Amill, Barcelona, 1917).
- Eugeni Cendra Carnicer (Reus, 1916).
- Antoni Arqués Vallverdú, nat el 1906, fill de Ramon i Maria (Lleida, 1917).
- Eugeni Cantó Amorós, fill de Salvado i Josepa (Barcelona, 1925).

Font: ACCB, FM Pira, correspondència 1905-1924, sig. 2.071.

5. Naturals de la ciutat de Barcelona i el Baix Llobregat empadronats a Pira (1928-1938)

Barcelona (3)

-Maria Pino Vallverdú, minyona, n. 1892, servia a casa del rector (Padró 1930).

-Mercè Pino Vallverdú, minyona, n. 1894 (Padró 1938), també treballa a la rectoria.

-Joana Ferrer Poblet, n. 1909, arribada el 1930, casada amb Joan Bienvenido Camí, pagès, n. 1905 (Padró 1936-1938).

Hospitalet de Llobregat (6)

-Josep Graells Ferran, n. 1899, casat amb Dolors Amorós Orpinell, n. 1895, tenen dos fills, la Càndida n. 1920 i l'Antònia (1922), (Apèndix al padró de 1928).

-Teresa Amorós Cendra, n. 1913, arribada el 1921 (Padró 1936).

-Teresa Amorós Cendra, n. 1912, arribada el 1920 (Padró 1930).

Sant Boi de Llobregat (1)

-Pau Amorós Busquets, jornalер, n. 1872, és considerat transeünt, casat amb Teresa Amorós Capdevila (Padró 1930)

Font: ACCB, FM Pira, sign. 2.202 i 2360.

6. Naturals de Pira que emigren a l'estranger segons els padrons d'habitants

-França

Nimes

-Joan Amill Torrelles, pagès, n.1874, casat amb Dolors Escoda Amill, de Vallbona de les Monges, n. 1876, amb els seus fills: Maria i Rosa (1905), Isabel, (1908), Teresa (1911) i Antoni (1915) (Apèndix padró d'habitants 1928) .

Cuba

L'Havana

-Josep Tous Amill, n. 1896, dedicat al comerç i Maria Ponts Amill, n. 1909 (Apèndix padró d'habitants 1927).

Total: 8

Abreviatures a tots els apèndixs: ea: edat d'arribada, (entre parèntesi l'any),
n: nascut, v: vidu/a, a: anys, s. f: sense fills.

Precisament en dins la correspondència municipal de Pira hem localitzat una carta del 24 de juliol de 1921 de Marcel Amill, on demana a l'Ajuntament una certificació de bona conducta dels seus pares Jaume i Antònia, a fi que es reuneixin amb ell a Nimes. També són habituals les peticions de partides de naixement per motius laborals.

Rebuda: **juny 2023.**

Valoració: **Dr. Xavier Ferré Trill.**

Acceptació: **Juliol 2023.**